

Publicat a **Sostenible** (<https://www.sostenible.cat>) (<https://www.sostenible.cat>)

Inici (/) > "La major part d'edificis que porten l'etiqueta de sostenible no ho són"

Albert Punsola (<https://www.sostenible.cat/autor/albert-punsola-44>) [1]

Periodista

Sostenible.cat

30/01/2011

Joan Sabaté va crear i dirigeix SaAS (http://www.saas.es/?page_id=566) [2], Sabaté associats Arquitectura i Sostenibilitat, un estudi dedicat al desenvolupament de projectes amb un èmfasi especial en els aspectes d'innovació tecnològica i sostenibilitat. Sabaté afirma que l'arquitectura del nostre país pateix un estancament econòmic i, sobretot, conceptual. Tanmateix veu en la crisi una oportunitat per superar el clima de neguit i de manca d'ambició que, segons ell, dominen ara mateix la professió.

-La vostra feina a SaAS va més enllà de l'arquitectura. Quins àmbits cobriu?

Sempre ens hem dedicat a l'arquitectura però, a més, fem recerca i assessorament. Són tres potes que van lligades. Fa 4 anys vam obrir una àrea de recerca i estem treballant en projectes europeus i aquí es troba LIMA (Low Impact Mediterranean Architecture), (https://www.sostenible.cat/.../web/noticies/sos_noticies_web.php%3Fcod_idioma%3D1%26amp%3Bseccio%3D3%26amp%3Bnum_noticia%3D438846) [3] que recentment ha estat guardonada amb el premi Acció 21 (<http://www.bcn.cat/agenda21/accio21/premis.htm>) [4] de l'Ajuntament de Barcelona. Es tracta de dos petits edificis un de 45 m² i un de 25 m², amb una central de producció d'energia, captació solar i una bomba de calor. Aquests edificis estan totalment monitoritzats, amb 120 punts de control de tots els paràmetres. Podem saber quan gastar l'edifici per què, com, en quin punt exacte, i què cal tocar per modificar la despesa d'aigua i d'energia. LIMA analitza tots els impactes de la matèria, des de la construcció fins a la deconstrucció, passant per l'ús. A més incorpora l'efecte de l'edifici sobre l'usuari, el que es coneix com a biohabitabilitat. La gent es preocupa per com afecta un edifici al medi ambient però no tant per com afecta l'edifici als que hi vivim o hi treballem.

(F)

-Com ens afecta?

Un espai habitable és simplement aquell on pots fer-hi activitat i un espai biohabitacle és el que és favorable pel teu l'organisme i es percep com a confort. Per exemple, la sensació tèrmica depèn de la temperatura de les superfícies, dels fluxos d'aire, de la temperatura de l'aire i de la humitat. Aquests paràmetres des del punt de vista de l'energia no són rellevants, però si parlem de confort sí que ho són. El mateix passa amb la llum. No cal considerar només el nombre de lux, cal veure també com es reparteixen; si hi ha enlluernament exterior, si la llum és de qualitat. Elements que no es perceben, com els camps electromagnètics, les radiacions gamma i els compostos orgànics volàtils, també estan relacionats amb el confort. La sensació de benestar o malestar depèn d'aquests factors.

-¿Quina relació estableix SaAS (http://www.saas.es/?page_id=566) [2] amb els clients, tenint en compte que a alguns potser no els importa gaire la sostenibilitat?

Som molt proactius davant del client. Un cop hem guanyat el concurs, i la confiança, el volem convèncer sobre determinats aspectes.

-No seria més còmode cenyir-se estrictament a l'encàrrec inicial?

L'objectiu principal de l'arquitecte ha de ser la gent. L'arquitectura és servei i reflex de la realitat. I ha de ser útil a les demandes de les persones. De vegades cal suggerir coses que no t'han demanat perquè creus que milloren el resultat final. Però en aquest diàleg no hem de perdre mai de vista la pregunta inicial que ens ha fet el client.

-Des de la creació de SaAS, el 1996, l'empresa ha projectat i construït habitatges, escoles, casernes, oficines, etc. En quin projecte o tipologia de projectes ha estat més difícil ser coherent amb els principis fundacionals?

Més que amb les tipologies de projecte jo ho relacionaria amb els tipus de clients. No hi ha hagut cap client fàcil. Els clients que hem tingut han estat més aviat poc atrevits. Per contra, són molt realistes, en el sentit que tendeixen a pensar que la resolució de l'encàrrec ha de donar una resposta que encaixi perfectament en les estructures de pensament establertes.

(F)

-Com es pot avançar en aquest medi tan rígid?

Tornant a ser ambiciosos intel·lectualment i demanant als clients que també ho siguin. Alguns ens han dit "sou com una pedra a la sabata, però teniu raó". És senyal que els estem recordant el que no estan fent bé i se n'adonen. Això vol dir que hi ha gent que pensa i té ganes de fer les coses ben fetes però la conjuntura no ho afavoreix.

-Per què?

Hi ha una crisi de la professió molt gran en aquest moment, degut a la crisi econòmica, i cal afegir-hi una crisi d'objectius, de metodologies d'instruments. Tot plegat provoca neguit.

(F)

-I com es tradueix aquest malestar en l'arquitectura?

Barcelona i Catalunya han baixat la qualitat dels seus edificis respecte a fa uns anys, tot i que els costos s'han incrementat. L'esperit de les coses ben fetes del 1992 s'ha perdut i fa anys que ningú vol fer les coses molt bé. No volem ser els millors, simplement ens resignem a fer les coses "com cal fer-les" i aquest "com cal" cada vegada és més conservador, més caòtic i més pervers.

-El malestar en l'economia també pot accelerar el canvi cultural.

N'estic convençut. La crisi és el moment oportú. He fet conferències en països amb menys recursos que nosaltres i sempre hi ha algú que et comenta "això de la sostenibilitat és cosa de rics, vostès que s'ho poden permetre.." I jo els dic que és al revés, que quan menys diners es tenen cal ser més sostenibles. Precisament perquè no es pot gastar de forma desafortada.

-Però s'entén que puguin pensar així, perquè moltes vegades s'ha associat l'arquitectura sostenible amb el *high tech*...

Sí. Els arquitectes en tenim part de culpa. En primer lloc, caldria dir que la major part d'edificis que porten l'etiqueta de sostenible no ho són.

-¿Què té de realitat i què té de vernís l'arquitectura que avui es ven sota aquesta etiqueta?

Es fàcil de saber: si algú diu que un edifici és sostenible el primer que cal preguntar és quants kW gasta al cap de l'any. Si no hi ha una resposta clara vol dir que no ho és, i si respon però la xifra és molt elevada tampoc. Vernís? Certament hi ha un màrqueting verd, i si ens ha de servir per obtenir realitats tangibles, benvingut sigui! Però ha de correspondre a la veritat. La torre Agbar diuen que és sostenible. Jo vaig escriure un article sobre aquest edifici en una revista especialitzada i només es va publicar la primera part que anava sobre l'estructura. La segona part qüestionava la sostenibilitat de la torre, però em van dir que no calia i al final no va sortir.

-¿En què consisteix el valor d'una edificació en termes objectius, més enllà de la fama o la moda?

Hi ha edificis als quals se'ls atribueix el paper d'icona. Jean Nouvel no sé si és un arquitecte, en tot cas és un extraordinari professional que respon a la pregunta que se li ha fet. No se li va demanar que fes l'edifici d'oficines que gastés menys o que oferís més confort del món. Se li va demanar una icona per a Barcelona que tingués un impacte global.

(F)

-Però d'arquitecte n'és...

Això no és arquitectura, és impacte mediàtic. Certament hi ha una part mediàtica en l'arquitectura però en aquest cas s'ha pres la part pel tot. La torre Agbar no és només que sigui insostenible sinó que és *inhabitable*. Serà un objecte simpàtic, una icona de la ciutat, però Floquet de neu també ho era.

-El canvi que necessitem vindrà del món públic o del privat?

Jo crec que les organitzacions tenen ànima i, en aquest moment, ja sigui en l'àmbit públic o privat, hi ha moltes que estan malaltes. Tot i així, diria que els canvis vindran amb més probabilitat de la mà del sector privat

-Per què?

És un sector més pragmàtic, obeeix al benefici més que a unes normes i això es pot aprofitar. Cal vendre un edifici millor, més sa. Aquests petits factors diferencials, encara que siguin difícils d'explicar, poden ser determinants en el futur. Ningú no vol invertir en un edifici que d'aquí cinc anys serà obsolet i que requerirà noves inversions.

(F)

-¿Fins a quin punt estan integrats dins de la docència els coneixements de l'arquitectura sostenible?

A la docència universitària del nostre país no ho estan. En altres països sí, per exemple a Harvard la sostenibilitat és el pal de paller de la formació. És trist dir-ho: ara i aquí la professió, tal com es planteja des de l'ensenyament, és més aviat un llast de cara al canvi. Fa uns anys a Barcelona havia estat una eina de progrés, però s'ha tornat molt conservadora. I és més qüestió d'actitud que de coneixement. Em refereixo a estar disposat a aprendre.

-¿Creu que en un futur no gaire llunyà parlarem d'arquitectura sense etiquetes com a culminació d'un procés de normalització d'allò que avui encara és excepcional?

Sí perquè els canvis van a una gran velocitat per l'evolució de les normatives i per l'empenta de molta gent jove que puja, i en aquest camí acabaran caient moltes *acadèmies*. Avui la universitat està controlada per l'academicisme, que és una bombolla cultural que seguirà el camí de la bombolla econòmica.

-La bombolla immobiliària no només ha afectat Espanya. A Irlanda s'està parlant seriosament d'enderrocar cases i edificis davant la perspectiva de que no es vendran ni a llarg termini. ¿És una solució raonable?

Jo seria partidari de conservar tot el que es pugui. No vull dir que no calgui fer un enderroc excepcionalment, però quan s'arriba a aquest punt, vol dir que ho hem fet fatal. Pot passar que durant molts anys no es construeixi res de nou. Aleshores l'arquitectura s'haurà de centrar en la rehabilitació i el manteniment. Hem d'eliminar algunes figures com els ARE (Àrees de reurbanització urgent). Cal aprofitar tot el que tenim. Una idea en aquesta línia seria reconvertir grans vivendes unifamiliars de 200 i 300 m² avui infrautilitzades, en vivendes plurifamiliars. El mercat ho acabarà fent realitat.

-I a escala urbana com es posa a la pràctica aquesta idea?

La ciutat té capacitat de generar territori dintre seu a base de canvis d'usos i de reutilitzar espais. Aquest és el futur, a banda d'intentar frenar el creixement demogràfic i el PIB.

Etiquetes: Bioconstrucció (<https://www.sostenible.cat/etiquetes/bioconstruccio>) ^[5]

Món (<https://www.sostenible.cat/etiquetes/mon>) ^[6]

URL d'origen: <https://www.sostenible.cat/entrevista/la-major-part-dedificis-que-porten-letiqueta-de-sostenible-no-ho-son-1>

Enllaços

[1] <https://www.sostenible.cat/autor/albert-punsola-44>

[2] http://www.saas.es/?page_id=566

[3] https://www.sostenible.cat/.../web/noticies/sos_noticies_web.php%3Fcod_idioma%3D1%26amp%3Bseccio%3D3%26amp%3Bnum_noticia%3D438846

[4] <http://www.bcn.cat/agenda21/accio21/premis.htm>

[5] <https://www.sostenible.cat/etiquetes/bioconstruccio>

[6] <https://www.sostenible.cat/etiquetes/mon>